

Déli Hírlap

BÁNSÁGI
MAGYAR NAPILAPHETFO, 1931. AUGUSZTUS 24.
TIMISOARA-TEMESVAR, VII. EVF. 189. SZ.FOSZERKESZTO:
VUCHETICHENDREDR

Földrengés

árviz, tüzvész nem olyan fenyegető katasztrófa, mint az a szűkszavú kis hír, hogy a buzát már százharmincöt leírt is odaadja a paraszt. De még így is alig talál vevőre. Drágább egy közönséges biciklisapka, mely százötven leies árával még mindig megőrizte békeparitását. Akkoriban egy koronába vagy, mondjunk sokat, egy korona hatvan fillérbe kerülhetett. De hova züllött a hajdani tizenyolehusz koronas szegény buza? Mi lesz, ha még alabsúlyos az ára? Hisz azt beszélnek, hogy a világnak legalább másfél evre szóló gabonarezervái vannak, nem is beszélve az orosz kiviteiről. Az ország lakossága nyolevan százalékanak gazdasági elmerülésével fenyeget ez a veszes ocsosági nyulam, de fenyeget azzal is, hogy maga a természet az egész országot, és gazdaságcsőbe viszi, ha nem erkezik sürgős segítség. A bort, buzát és teli bekeséget hozó arany osz máskor a jobb remények záloga volt, ma aggodalmas nyugtalanossággal tekintünk elebe. Hallos beteg az életadó falu. Lelekeztvétele fulladt és kinagyó. Nappal lezeng, koraeste sötétbe borul, mert nincs négy lei petrolumra. Gyulára sem telik, előkerül ismét a kova és a tapló. Felváltva más-más házban ég a tűz, mint az ókorban. Idejár az egész szomszédság parázsért. Előkerül az eldobott szövöszék is a padlásról és kezdődik a technika diadala kellezőképen ismét egy minden mától elvonatotatott ódon primitív élet, szigetlakóké, robinzonadé, — mert hát nem telik többé költség semmire sem. Önkéntelenül is Spengler látnöki könyve, az Untergang des Abendlandes, vetül elénk és megvalósult illusztrációként ez a középkorba visszazsenyvedő élet, — hisz tényleg a modern kultúra rombadólése már ez a kova, ez a késői Vesta-parázs, ezek az élve betemetett létek.

Ettől a falutól, ettől a parasztól várja jobbulását a város? Tőlük az alvó üzemek fellendülését, ősz pezsdítő vérkeringését, üdítő felbuzgását beáramló pénznek? Félünk, hogy meddő a remény. Hiába várja legjobban, legszélesebb vevőkörét az ipar és a kereskedelem. A parasztnak nincsen pénze. Már pedig, ha a parasztnak nem lesz, akkor másnak sem lesz. Még az államnak sem. Hisz a paraszt egész évben csak egyért küzd arca veritékével a természettel, egyért — az őszért. Az ő termése, a mi termésünk is. A nyeresége a mi nyereségünk is. De a veszteségében is benne vagyunk mindannyian, — ha ráfizet.

Egy agrárállamban minden a parasztelelet függvénye. Városok léte, a katonák, tisztviselők fizetése, minden. Az ország lakosságának nyolevan százaléka nem egy osztály. Az kiesi hija maga az ország. Fenyegetőbb veszedelemmel még nem álltunk szemben,

mint ez a százharmincöt leies buzaár. Vészesen sötét tanácsadó ez a buzaár. Százezer kommunista propagandánál földalattibb és károsabb, mikor azt sugja a fülekbe: — Nektek már nem érdemes dolgoznotok. Kapálgassatok csak össze valamit, ami nektek vala-

hogy szűkösen elég. Mi lesz, ha ez a nyolevan százalék államfenntartó elem tényleg beáll a munkanélküliek sorába? Ki marad, mi marad akkor? Nincs égetőbb probléma, mint a százharmincöt leies buzaár!

Flaneur.

Megalakult az új magyar kormány, miután az első kabinetalakítási kísérlet meghiusulása után sikerült az ellentéteket kiegyenlíteni

A magyarországi kormányválság még tegnap sem ért véget, sőt este érkezett jelentések szerint a helyzet bonyolultabb, mint két nap előtt volt. Károlyi Gyula gróf megbízatása már sikerrel kecsegtetett, kormánylistája is elkészült és ezért a meglepetés erejével hatott, amikor Horthy Miklós kormányzónál történt délutáni kihallgatása után azzal tért vissza Budapestre, hogy megbízatását visszazárta. A jelen pillanatban még nem lehet tudni, hogy mi készítette Károlyi Gyulát ezen elhatározására, azonban valószínű, hogy az utolsó pillanatban olyan nehézségek merültek fel, amelyeket áthidalni nem sikerült. Jelentéseink a tegnapi tárgyalásokról és legújabb fejleményekről a következők:

Károlyi Gyula gróf, designált miniszterelnök tegnap egész napon át tárgyalt az egyes politikusokkal, majd fogadta a kisgazdapárt küldöttségét, amellyel szintén hosszasan tanácskozott. Pénteken este ugylátszott, hogy a pénzügyi tárca betöltése nehézségekkel fog járni, mert Walkó Lajos volt külügyminiszter nem akarta elvállalni ennek a tárcának az átvételét. Horthy Miklós kormányzó személyesen kérte, majd Bethlen István, Teleszky János, Wekerle Sándor és Popovics Sándor Farkó kormányzó is rábeszéltek Walkót, aki tegnap reggel hajlandónak nyilatkozott a pénzügyminiszterium vezetését vállalni. Ernst Sándor minisztersége körül szintén nehézségek voltak, azonban a kereszténygazdasági párt rábeszélésére szintén hajlandónak nyilatkozott belép-

ni az új kormány tagjai közé. Károlyi Gyula gróf tegnap délben elkészítette kormánylistáját, amely a következők:

miniszterelnökség és külügy
Károlyi Gyula gróf,
belügy Puky Endre,
földművelésügy Ivády Béla államtitkár, vagy Mayer János,
kereskedelem Kenéz Béla,
közoktatásügy Ernst Sándor,
népjólét Czettler Jenő, vagy Wolff Károly,
igazságügy Zsitvay Tibor,
honvédelem Gömbös Gyula.

Miután Walkó Lajos bizonyos feltételektől tette függővé a pénzügyminiszteri tárca vállalását, számoltak azzal a körülménnyel, hogy esetleg visszalép. Erre az este pénzügyminiszternek Jakab Oszkár államtitkárt szemelték ki, aki mellett Teleszky János működött volna, mint pénzügyi tanácsadó. Kombinációba került Gratz Gusztáv is, azonban ő kerekén visszautasította az ajánlatot és hogy az esetleges kapacitásoknak elejét vegye, külföldre utazott.

Károlyi Gyula elkészített kormánylistájával délután Gödöllőre utazott és ott kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzónál. Károlyi részletes jelentést tett a kormányzónak eddigi tárgyalásainak eredményéről és bemutatta az ideiglenes kormánylistát is.

A kihallgatás hosszú ideig tartott és valószínű, hogy minden egyes tárca betöltésénél a kormányzó nemcsak részletes felvilágosítást, hanem bizonyos garanciákat is követelt.

Budapesten biztosra vették, hogy a kormánylistát a kormányzó elfogad-

ja és hétfőn reggelre megalakulhat az új kormány. Eppen ezért bombaként hatott a hír, amely telefonon érkezett Gödöllőről Budapestre, hogy Károlyi Gyula gróf a kormányzónál történt kihallgatása során visszazárta megbízatását. A gödöllői kastélyban számos lapudósító várta az audiencia végét és amikor Károlyi kijött a kormányzó dolgozószobájából valóságos kérdésostromot intéztek ellene.

Károlyi az újságírók előtt kijelentette, hogy a keresztény gazdasági párttal és a kisgazdákkal való tárgyalásai nehezítették meg helyzetét. Károlyi különben ezeket mondotta még az újságíróknak:

— Részletesen referáltam a kormányzó urnak a tárgyalásokról és a nehézségekről és kértem felmentésemet. Magam helyett nem ajánlottam és nem is ajánlhattam senkit, mert úgy vélem, Bethlen István feladata, hogy a kormányzónak a kibontakozás keresztülvitelére alkalmas férfit ajánljon.

— Tehát elhatározás végleges, hogy visszalép a megbízatástól? — kérdezték az újságírók.

— A dolog úgy áll, — mondotta némi habozás után Károlyi, — hogy a kormányzó ur azt a kivánságát fejezte ki, hogy gondolkozzam még vasárnap délutánig és akkor adjak végleges választ.

Károlyi Gyula ma újból tárgyalni fog a keresztény gazdasági párt és a kisgazdák képviselőivel és beavatott helyen nem tartják kizártnak, hogy ma estére mégis sikerül végleges kormánylistát összeállítani.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Ötven millió lei költséggel megkezdődik a temesvári vízmű kibővítése úgy, hogy a lakosság szaporodását is figyelembe véve a város vízellátása további ötven évre biztosított lesz

A temesvári vízvezeték — mint erről már ismételt megemlékezünk — a közeljövőben megnagyobbítják. Amikor husz esztendő előtt ezt a modern városi közművet létesítették, az az akkori szükségleten túl terjedő méreteket kapott. Azonban husz év alatt a város lakosságának száma és kiterjedésének területe is jelentős méretekben megnagyobbodott. Elérkezett tehát a víz, bővítésének ideje annál is inkább, mert a lakosság egyre szaporodik és a város terjeszkedése is tovább tart.

A városnak előre kell gondoskodni arról, hogy a lakosságot el tudja látni a kellő ivóvíz-mennyiséggel, nehogy ezen a téren zavarok álljanak be.

A vízmű megnagyobbításának terével már Vidrighin Sztán volt igazgató foglalkozott, Ciurceu György jelenlegi igazgató pedig elkészítette a még hátralévő terveket, rajzokat és költségvetéseket.

A vízmű nagyobbitásához szükséges az új vastalanító berendezés megépítése, amelynek terveit még Vidrighin készítette. A megnagyobbítás második része olyan új berendezések létesítése, amelyek a víztermelés fokozását teszik lehetővé. Az ezekre vonatkozó tervek elkészítése Ciurceu György igazgatónak hónapokon keresztül végzett munkája.

Az új vastalanító létesítése már a múlt évben kezdődött, az építkezés most tovább folyik és még ebben az évben befejezésre nyer. Ez a munkálat husz millió leibe kerül és pedig tíz millió lei szükséges a különböző épületekre, tíz millió lei pedig a szűrők és egyéb berendezések megszerzésére.

A temesvári vízmű megnagyobbításának második részéhez, amelyet Ciurceu György igazgató fog végezni, harmincöt millió lei szükséges. Ebből tíz millió lei készpénzben van még. Nyolc-tíz millió leit beállítanak az 1932. és 1933. évi költségvetésekbe éppen úgy, amint eddig is évenként a költségvetés segítségével tartalékolták alapot a vízmű bővítéséhez. A hiányzó tizenöt-tizenöt millió leit — amely eredetileg megvolt és amelyet a vízvezeték kölcsön formájában a tejközpontnak és a városi mozinak bocsátott rendelkezésre — a város gyümölcsöző vállalatának feleslegeiből teremtett alaphoz fogják venni.

Abban az esetben azonban, ha ez nem volna lehetséges, a város ezt a pénzt kölcsön útján szerzi meg és a kölcsönt a tejközpont és a mozi visszafizetési részleteivel törleszti.

A főbb munkálatok, amelyek a víztermelés fokozása céljából kivi-

telre kerülnek, a következők: három kilométer hosszban ötven centiméter átmérőjű vezetősövek földalatti lefektetése, ugyancsak három kilométeres hosszban harminc centiméter átmérőjű csövek fektetése, kuttalépület építése, negyedik kutesoport létesítése, új viztorony építése, megfelelő mennyiségű szivattyúk és elektromos motorok beszerzése és felszerelése, gépészlakás építése, transzformátorház emelése, különböző villamos berendezések létesítése, hat kilométer hosszúságban villamos áramvezeték felállítása és más mindezekkel összefüggő munkálatok.

A város igyekszik fog, hogy az ezen munkálatokra vonatkozó tervek február elsejéig a különböző

fórumoknál jóváhagyást nyerjenek. A legfelsőbb műszaki tanács jóváhagyása után, megtartják a különböző munkálatok végzésére az árlejtéseket és ezek jóváhagyását is lehetleg májusig kisüregetik. Azután azonnal nekilátnak a munkálatok megkezdésének, amelyek serényen fognak folyni úgy, hogy 1933 nyaráig elkészülhessenek.

Mostanhoz két esztendőre tehát a temesvári vízmű megfelelő nagyobbitásokkal folytatja majd üzemét és úgy a lakosság szaporodása, mint pedig a város terjeszkedése mellett is legalább ötven-hatvan esztendőre biztosítja a zavartalan vízszolgáltatást.

Az orvosok a járványos betegségek miatt eltiltják a gyermekek tömörülését, a közoktatásügyi miniszterium pedig ragaszkodik az iskolák mielőbbi megnyitásához

A közoktatásügyi miniszterium, mint ismeretes, rendeletet adott ki, mely szerint az összes iskolákban a tanévet szeptember elsején meg kell kezdeni. Ez ellen rengeteg kérvény érkezett a miniszteriumokba. Az iskolák rámutattak arra, hogy a legtöbb intézetben tatarozási munkálatok folynak és ezért kérték a tanév megnyitásának elhalasztását. A miniszterium a kérvényeket nem vette figyelembe, hanem újabb rendelettel kötelezte az iskolákat, hogy a tanévet minden körülmények között szeptember elsején kezdjék meg. Ez az újabb rendelet nem észszerű, mert amikor ugyyszólván az ország minden

városában fellépett már a gyermekparalízis, azzal a veszéllyel fenyeget, hogy a járványos betegségek nem tudnak gátat vetni. A járvány megelőzésére és terjedésének megakadályozására ugyanis szigorú óvintézkedéseket fogantatottak, melyeknek legfontosabb pontja a gyermekek elkülönítése. Nem tanácsos a gyermeket elengedni az óvodákba, játékterekre, nyilvános előadásokra, vagyis olyan helyekre, ahol tömegesen érintkezhetnek. Most a miniszterium ezeket az óvintézkedéseket teljesen figyelmen kívül hagyja és homlokegyenest ellenkező rendeletet ad ki.

Autós banditák és rendőrök utcai harca, amelynek két detektív, három rendőrtiszt, két rendőr, három rabló és négy járókelő esett áldozatul

Newyorkban tegnap vakmerő rablás történt, amely még az amerikai bűnkronikában is párját ritkítja. A Boston-Street egyik bankjában megjelent egy nagy gyárvállalat tisztviselője és a munkások heftibérének kifizetésére pénzt vett föl. A tisztviselő a pénzzel autón igyekezett vissza a gyárba. Mellette az autóban két fegyveres detektív ült. Alig indult el az autó, amikor a járda széléről fegyveres banditák ugrottak föl az autó hátsó ajtajára. A detektívek egyike revolvért fogott a banditákra, azonban mielőtt ideje lett volna fegyverét elsütni, a banditák agyonlőtték a két detektívet és a pénztárost. Az egyik azután a volán mellé ült és hajtani kezdte az autót. A rendőrök és járókelők autókra indultak üldözésükre.

Valóságos tüzharc fejlődött ki a rablók és üldözőik között. A forgalmas utcákon egymásután dörrentek a lövések. A rablók, akik heten voltak, igen sok tölténnyel voltak ellátva és szünet nélkül tüzeltek. Az üldözés Newyork utcáin félórát tartott és körülbelül ötezer lövés történt. A lövöldözésnek két detektív, három rendőrtisztviselő, két rendőr, három bandita és négy ártatlan járókelő esett áldozatul, akik valamennyien meghaltak. Ezenkívül tizenöt ember megsebesült. Ugyátszótt, hogy a banditáknak az egyre gyorsabban száguldó autóval sikerült a menekülés, amikor autójuk hirtelen felmondta a szolgálatot és megállott. A banditák erre kiugráltak a járműből és futva menekültek. Sietőségükben azonban elfeledték ma-

gukkal vinni a pénzes táskát, amely még mindig ott volt az agyonlőtt tisztviselő kezében. Az életben maradt négy banditának sikerült elmenekülni.

Új szövetségek szálai szövődnek a Balkánon, melyek megváltóztatják az eddigi egyensúlyt

Venizelos görög kormányelnök tegnap délelőtt különvonaton Jorga Miklós miniszterelnök társaságában Bukarestbe érkezett. Színájából való elutazása előtt a görög miniszterelnök még kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt, majd Ghica herceg külügyminiszterrel kezdett tanácskozásait folytatni. Elhatározták, hogy úgy az athéni, mint a bukaresti kormány minisztertanácsi határozattal azonnal életbelépteti a román—görög kereskedelmi egyezményt és azt a két parlament csak utólag fogja ratifikálni. Ami a román—görög barátsági, döntőbírói és meg nem támadhatási szerződést illeti, elhatározták, hogy ezt a kérdést a görög külügyminiszter és Ghica herceg a Népszövetség szeptemberi ülésén kán bőven megvitatják és az eddigi szövetségi és barátsági szerződés kereteit kibővítik. Délután négy órakor Venizelos Konstancaába utazott, ahonnan hajóval Pyreusba indult. Diplomáciai körök megállapítása szerint a balkán politika szempontjából, bármennyire is titkolják, Venizelos színajai tanácskozásai igen nagy horderővel bírnak és a jövő mutatja majd meg ezeknek a tanácskozásoknak a hatását.

Strandszarka heteken keresztül garázdálkodott

Az elmúlt hónapban számos lopás történt a józsefvárosi Bega-strandon. A garázdálkodó tolvaj egymásután fosztotta meg a fürdőzőket ruháiktól, akiknek sokszor az ismerősök kölcsönkért ruháiban kellett érthetetlenül nem tett jelentést a rendőrségnek, úgy, hogy mire a rendőrség tudomást szerzett a tolvaj működéséről, már sok ember siratta értékes holmiját. Az első feljelentést Sieber Péter józsefvárosi asztalos tette, akinek a tolvaj az öltönye zsebeiben található összes értéktárgyait vitte el. Két nap múlva hasonló feljelentés futott be, melyben Fodor Pál cimdifő öltönyének eltűnéséről számolt be. A rendőrség megindította a nyomozást, most sikerült a strandszarkát leleplezni. Kiderült, hogy a tolvaj Muci Lajos harminchat éves órásság. A házkutatás során azonban nemcsak a bejelentett tárgyak kerültek meg, hanem azonkívül is találtak még értéktárgyakat, melyekről megállapították, hogy ugyancsak a józsefvárosi strandon elkövetett lopásokból származnak. Muci Lajost beismerő vallomása után átadták az ügyészségnek.

BUTOR modern kivitelben olcsón és jól csak **SCHUSTER FERENC** butoragyárban kapható
Timisoara, Erzsébetváros, Korona-u. 14. Telefon 11-91.

A pénzt követelő államkincstárnak nem elég garancia a pénzzel tartozó államkincstár és ezért inkább tönkre tesz ekszisztenciákat, csakhogy követeléséhez jusson

Iparosok mai sorsa, hogy évtizedeken keresztül való becsületesebb, tisztességes és szorgos munka után egyszerre csak megperdül a dob és egy élet fáradtságán felépített egzisztencia tönkre van téve. Az iparosok éppen úgy, mint a kereskedők, utolsó csepp vérig küzdenek a mai mostoha viszonyok között. A közönség leszegényedett, lerongyolódott, nincsen pénze és azért lefokozza az igényeit. Az iparos emiatt nem tud árut eladni, nem kap pénzt, nem tudja különböző kötelezettségeit elintéztetni, végül is elesik az adófronton.

Pénteken délelőtt ez a sors érte Novák József Holló-utcai hentesmestert is. Negyvenkét esztendő óta áll fönn műhelye és üzlete. Vállalata virágzott, vagyona volt. Az utóbbi esztendőknél során ez a vagyon egyre kevesebb lett, mert a meglévőből kellett a veszteségeket fedezni: adót, személyzetet és egyéb kiadást fizetni. A rossz gazdasági viszonyok következtében az emberek egyre kevesebb húst esznek. Családok, amelyek hetenkint négyöt kiló húst fogyasztottak, ma kénytelenek beérni két-három kilóval. De nagyon sokan vannak a kis vevők közül, amelyek összege képezte tulajdonképpen a hentesek főjvedelmét, akik kénytelen-kelletlen nem annyira meggyőződésből, mint inkább zsebük parancsára, vegetáriánusok lettek.

Igy csappant meg Novák József hentesmester jövedelme is egyre jobbar és jobban. Novák József, aki negyvenkét esztendő alatt rengeteg pénzt juttatott az államnak adó címén, a tavalyról már husz-ezer leiel adós maradt, ebben az évben pedig eddig ötvenezert lelet volna fizetnie, de nem tudott adni egyetlen lelet sem. Így történt aztán, hogy pénteken délelőtt fél tíz óra tájban az erzsébetvárosi piacon megjelent a dobos, pergett a verőt és felszólította a vásári közönséget: siessen a Holló-utca, ahol Novák József hentesműhelye és üzlete árverésre kerül és ahol olcsón lehet vásárolni. A hirdetőt nemcsak a közönség hallotta meg, hanem meghallotta a betegségyező pénztár pénzesbeszédje is. A homlokára csapott, mert eszébe jutott, hogy Novák Józsefnek a betegpénztárral szemben is van vagy öt ezer leinyi tartozása. Miután a betegpénztár már régebben foglaltatott a hentesboltban, a tisztviselő sietett végrehajtóért és rendőrt és azokkal éppen akkor jelent meg, amikor Jucut adóvégrehajtó megkezdte működését. Pergett a dob, hangzott a kikiáltás és rövid félóra alatt Novák József el volt intézve. Hetvenezert lelet adóért és ötezer lelet betegpénztári hátralékért eladták mindenét.

Novák József — ezt még meg kell említeni — előzetesen mindent elkövetett, hogy az árverést elkerülje. Fizetni akart, fizetni, de nem fogadták el. És pedig azért nem fogadták el, mert nem készpénzzel akart fizetni. Novák József ugyan-

is szállítója volt különböző állami intézményeknek, amelyek közel egy millió lelet adósa szállított húsért és zsírt. Ebből a pénzből minden utánjárása ellenére sem tudott semmit sem megkapni. Kapott ellenben elismervényeket arról, hogy tartoznak neki. Ezeket az elismervényeket akarta letétbe helyezni nem egyszer adójának biztosításá-

ra. Azonban ezt a fizetési módszert nem fogadták el. Egyik részben tehát követelése volt az államtól és pedig több mint tízszerese annak, amivel másik oldalon az államnak tartozott. És mert a követelő államnak nem volt elég jó garancia a tartozó állam, azért Novák Józsefnek negyvenkét esztendő munkája után tönkre kellett mennie.

Három gyermekparalízis megbetegedés történt Temesvárott és egy Vingán

A gyermekparalízis, amely Aradon járványzerűen lépett fel, Temesvárott is jelentkezett. Járványról egyelőre szó sincsen, mert eddig mindössze három megbetegedés történt és ezek sem súlyosak. A három eset közül kettő a Gyárvárosban, egy pedig a Kardos-telepen fordult elő. A beteg gyermekeket a főorvosi hivatal intézkedésére beszállították a gyermekkórházba, ahol a többi betegetől teljesen elkülönítve Nemoianu József dr. igazgató főorvos kezeli őket. A gyermekkórház kellő mennyiségben szereztte be a paralízis szérumát és a

beteg gyermekeket szérumoltásokkal gyógyítják. A három beteg gyermek hozzátartozóit elkülönítették. Egy részüket a lakásban, míg az anyákat a kórházban, ahol a gyermek ápolásánál is segítkeznek. Az eddigi három eset könnyű lefolyásnak mutatkozik, mert bénulások ugyan mutatkoztak, de állapotuk kielégítő és katasztrófától nem kell tartani. Tegnap délután Vingán történt egy megbetegedés. A beteg gyermeket szintén a temesvári gyermekkórházba szállítják.

Franciaország meg nem támadhatási szerződés kötését közvetíti Románia és Oroszország között

Az orosz-francia viszony kimélyítésére, illetve a két nagyhatalom között levő külpolitikai viszony tisztázására legközelebb francia-orosz tárgyalások kezdődnek. Ezek a tárgyalásokon különböző kereskedelmi és pénzügyi kérdések mellett, politikai jelentőségű ügyek elintézését is megkísérik. A tárgyalásokkal kapcsolatban a Petit Parisien legújabb számában szenzációs hírt közöl, a lap jólértesült diplomáciai körökből szerzett felvilágosítások alapján közli, hogy ez

alkalommal Franciaország és a szovjet, a két ország között kötendő kölcsönös meg nem támadhatási szerződést tárgyalják. A lap azt is tudja, hogy ezekből a tárgyalásokból Romániát és Lengyelországot sem hagyják ki. A Petit Parisien híre Bukarestben nagy feltűnést keltett. Valószínűnek tartják, hogy a francia kormány közvetít ezúttal Románia, Lengyelország és a szovjet között. A politikai körök érdeklődéssel várják Ghica külügyminiszternek erre vonatkozó nyilatkozatát.

Boleanu volt temesi prefektus tragikus öngyilkosságának igazi oka

Boleanu Valér dr. volt temesi prefektus tragikus tettének indító okára lassan világosság derül. Ismeretes, hogy a tavaly decemberben eszközölt népszámlálás alkalmával Boleanu Temes megye népszámlálási kormánybiztosa volt és ebben a minőségben három millió lelet alapot kezel, amely a népszámlálással kapcsolatos költségek fedezésére szolgált. Augusztus nyolcadikán Rotariu Miksa, a munkaügyi miniszterium népszámlálási osztályában szolgálatban álló vezérfelügyelő megjelent Dettán és felkérte a volt prefektust, hogy nyújtsa be az elszámolását a három millió lelet, mert adig csak a felével számolt el. Boleanu ígéretet tett, hogy augusztus huszadikáig elkészíti az elszámolást. Az augusztus huszadika végzetesen közelített és Boleanu Jugoszláviába utazott, hogy az elszámoláshoz szükséges

anyagi támogatást megkapja. Ez nem sikerült és augusztus tizenkilencedikén végzett magával. A népszámlálási alaphoz egymillió nyolcszáz ezer lelet nem számolt el a volt prefektus. Boleanu ebből egyetlen banit sem fordított a saját céljaira, hanem ebből az összegből fedezte Temes megye költségvetésében azokat az összegeket, amelyeket saját felelősségére utalványozott — politikai presszióra. A pénzeket kiutalta, nem ő költötte el, elszámolni azonban neki kellett volna. Ebben az ügyben tegnap délután Furlugeanu Oktáv megyei prefektus elnökle mellett a prefektúrán értekezlet volt és azon Taran Emil dr. megyei főjegyző és Teicu Kornél dr. megyei főjegyző is résztvettek annak a megállapítására, hogy Boleanu Valér dr. milyen kiutalt összegeket pótolta a népszámlálási alaphoz.

Csendrendelet melyet senki sem respektál

Kaptuk a következő levelet: Örömmel vettem tudomást arról, hogy végre esendrendelet készül, amely végre kissé korlátozni fogja a villamoskocsivezetők örült csöngéseit és szabályozza a kis szűk utcákban a villamoskocsik expresszkénti száguldozásait, továbbá betiltja az autók pokoli túlköleséit, a motorbiciklik puffogatásait. Sajnos mindebből semmi sem lett. A villamoskocsik éjjel félegy óráig száguldoznak és a kihalt utcán végig ütik a csengőt olyan rémes erővel, hogy attól még a holtak is felébrednének. Amikor végre éjjel egy óraker a szegény polgár azt reméli, hogy most reggel öt óráig alhatik, jönnek az autók, amelyek mind a Zápolya-utca száguldanak végig, dacára annak a rendeletnek, amely szigorúan tiltja az autók, kocsik stb. járművek közlekedését egy a Zápolya, mint a Rezső-utca. A városi vezetőség ezeken a tulkapásokon igen könnyen segíthet úgy, hogy újra szigorúan érvényt szerez annak a rendőrségi rendeletnek, mely betiltja egy a Rezső, mint a Zápolya-utca száguldozó autók, kocsik, motorbicikli stb. közlekedését, továbbá bevezeti a villamosok lassított menetét a két legszűkebb utcában és megtiltja szigorúan a villamoskocsivezetőknek a csöngőnek felesleges használatát. (Aláírás)

Megvalósul

a bázosi magyarok régi óhaja és felépül templomuk

Egy éve mult annak, hogy a Déli Hírlap mozgalmat indított a Bázos közsében lakó magyarok részére építendő kápolna érdekében. A bázosi szegény magyar testvéreknek minden vágya az volt, hogy legyen egy kicsiny kápolnájuk, ahol tengernyi bajban, gondjukban, keserűségükben, elhagyatottságukban Isténhez fohászkozhatnak és tőle vigasztalást könyöröghessenek. Olvasóink tábora meghallgatta a bázosi katolikus magyarok óhaját és számosan akadtak, akik siettek a némes célhoz adományaikkal hozzájárulni, az egyik többet adhatott, a másik kevesebbet, de mindegyik igaz szívből és igaz szándékkal adta. Voltak olyanok is, akik nem készpénzt ajánlottak föl, hanem természetbeni szolgáltatást, anyagot, vagy munkát. A bázosi kápolna részére a temesvári egyházmegye káptalanja is hozzájárult három-ezer lelet, a vármegye pedig tízezer lelet adományozott. Megtörtént azóta az építési anyag beszerzése is és a jámbor terv végre elérkezett a megvalósulás stádiumába. Hétfőn reggel kezdődik meg végre a munka az alapok kiásásával. Az alapkö ünnepélyes letétele, amely alkalommal az egyházi szertartást Wüncsh Gyula rékási esperesplébános fogja végezni, szeptemberben lesz. Az ünnepélyen a Magyar Párt bázosi tagozatának vezetősége, valamint a Déli Hírlap szerkesztősége is részvesz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BELVÁROS, SZENTGYÖRGY.
TÉR 4. SZÁM.

Telefon:
2-52, este 9 után 10 és 2-43.

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Havonta 80, negyedévre 240, fél-
évre 450, évente 900 lei. — Kül-
földre: havonta 110, negyedévre
330, félévre 600, évente 1200 lei,
vagy egyenlő értékű valuta.

A szerkesztésért és kiadásért a
főszerkesztő felel.

A „Helicon” Bánáti Nyomda R.-T.
nyomása.

**Egyéni megmozdulások
a színházkérdésben a magyarországi
egységes állásfoglalása után**

Az a mozgalom, amely Temesvárról
indult ki és amelynek célja a roma-
niai magyar színház megmentése ér-
dekében a sok kis társulat helyett
egyetlen erős magyar színházterület
szervezése a nagy erdélyi és bánági
városok részére, ott, ahol a magyar
kultúra sorsát igazán szívükön vise-
lik, mindenütt megértéssel találko-
zott. Azok az állítólagos nehézségek,
amelyekre a mindenben szakértők
még tegnap is hivatkoztak, közönsé-
ges blöffnek bizonyultak. Ezek ugyanis
azt állították, hogy Nagyvárad eluta-
sította Janovics Jenőnek a
színház bérletére vonatkozó ajánlatát,
holott éppen annak a napnak a dél-
utánján a nagyvárad ideiglenes bi-
zottság Janovics Jenőnek itelte oda a
nagyvárad magyar színház bérletét.
Temesvár döntését illetően sem lehet
ezek után kétség, ami pedig Aradot
illeti, ott a magyarság szintén az egy-
eséges vezetés mellett nyilatkozott.
Arad is azon az állásponton van, hogy
csak olyan igazgató kaphatja meg a
koncessziót, aki nemcsak művészi, há-
nem anyagi szempontból is teljes ga-
ranciat tud nyújtani. Egyébként al-
kalmazkodni kíván a többi város ha-
tározatahoz. Kolozsvár és Nagyvárad
után tehát Temesvár és Arad állás-
foglalása Janovics mellett nem szen-
ved kétséget. Annál különösebb, hog-
y Fekete Mihály a temesvári ma-
gyar szervezetek ilyen határozata el-
lenére tegnap megjelent Grofso-
rean Kornél dr. főpolgármesternél,
akit arra akart reábeszélni, hogy a
temesvári színházat neki juttassa.
Érvelésében arra hivatkozott, hogy a
magyar szervezetek állásfoglalása
nem fedi a közönség kívánságait. Kü-
lönös ez azért is, mert hiszen Fekete
éppen ezeknek a szervezeteknek nagy
részét vette igénybe az igazgatósága
melletti hangulatkeltés céljából. Té-
vedése az is, hogy az aradi színház
megláthatná, mert az ottani magya-
rság Fekete szinagatásáról nem
akar tudni. Janovics pályázik az
aradi és temesvári színházra is és
álvázata kétségtelenül eredményes
lesz. Fekete olyan választ kapott a
főpolgármestertől, mely megfelel ré-
e bbi álláspontjának és Feketere egy-
talan nem volt biztató.

* Városi és köztisztviselők az
„Giana” uszodájában 10 leiert fü-
dnék.

**Argetoianu nélkül nincs kormány és Duca
hatna helyet**

Duca, a liberális párt elnökének,
királyi kihallgatása felrázta a poli-
tikai közvéleményt nyári pihenőjé-
ből. A kihallgatás a szenzáció ere-
jével hatott és bizonyos körök már
kormányváltozásról is beszéltek.
Tegnap a politikai élet egyik kitűnő
ismerője a következő érdekes nyi-

latkozásban igyekezett megmagya-
rázni Duca kihallgatásának okát,

körülményeit és a várható esemé-
nyeket:

— Bizonyos, — mondotta infor-
mátorunk — hogy a kihallgatás a
közvéleményt váratlanul érte. Ma
még azonban semmiféle különösebb
jelentőséget ennek a kihallgatásnak
tulajdonítani nem lehet és pedig a
következő szempontok miatt. Ha
kormánykrízis lenne, nem valószí-
nű, hogy az uralkodó éppen azt az
időpontot használta volna fel a kri-
zisz megoldására, vagy tapogatózá-
sokra, amikor Venizelos, tehát
egy külföldi állam kormányelnöke,
az ország vendége. Így Duca ki-
hallgatását udvariassági aktusnak
vehetjük az uralkodó részéről, aki
Manni Gyula politikai jellegű ki-
hallgatása után most az egyensúlyt

igyekezett fentartani azzal, hogy az
ország másik legerősebb politikai
pártjának, a liberálisoknak elnökét
is kihallgatáson fogadta. Hogy poli-
tikáról szó volt, ahhoz kétség sem
férhet. Hogy az uralkodó kikérte
Duca véleményét, az több mint bi-
zonyos. Amint hogy bizonyos, hogy
nem került szóba a kormányutódlás
kérdése, mert hiszen Duca és pár-
tja a Jorga kormányt támogatják.
Ha tényleg kormánykrízis adódnék,
ugy Ducával kapcsolatban csak
olyan alakulat jöhetne számításba,
amelynek élén Argetoianu áll. Ez
az egyetlen mód, hogy a jelenlegi
kormánytámogató politikai helye-
zetből Duca a kormányzásba mentse
magát és pártját. Erről azonban
legalább is korai beszélni.

— **Házasság.** Gokler Gyula, a
Déli Hirlap szerkesztője és Blum-
enfeld Margit házasságát kö-
tötték. Tanuként Várnay Ele-
mér dr. ügyvéd és Reinholz Ist-
ván bankigazgató szerepeltek. Az
esketést Grofsoorean Kornél főpol-
gármester végezte, aki elsőnek fe-
jezte ki szerencsekívánatait.

— **A szerb királyné visszautazott
Belgrádba.** Mariora jugoszláv
királyné, aki még a múlt hónapban
Ileana hercegnő esküvőjére érke-
zett Szinajába, tegnap vissza-
tazott Belgrádba.

— **Miklós herceg Lengyelországban.**
Miklós herceget Varsóban ünne-
pélyes fogadtatásban részesítették. A
herceg repülőgépen kitűnő kondíció-
ban érkezett meg. Délben a lengyel
köztársaság elnöke fogadta Miklós
herceget, délután pedig Pilsud-
skymarsall teát rendezett
tiszteletére. Ezután Miklós herceg
megkoszorúta az ismeretlen katona
síriját. Miklós herceg Varsóból Krak-
kóba repült.

— **Az erdélyi miniszter a Bánsgá-
ban.** Pop Valér dr. erdélyi minisz-
ter körútján augusztus huszonkilen-
cedikén Aradra érkezik. A miniszter
Aradon és Arad megyében két napig
marad. Valószínű, hogy Aradról a
miniszter Nagyváradra indul, nincs
kizárva azonban annak a lehetősége,
hogy előbb Temesvárt látogatja meg.

— **Szentségimádás a belvárosi
plébániatemplomban.** Kedden, au-
gusztus 25-én a belvárosi róm. ka-
tolikus plébániatemplomban a min-
den évben szokásos szentségimá-
dási nap lesz. Reggel negyed 8 óra-
kor szentmise, mely alatt az oltári-
szentség ki lesz téve és egész na-
pon át kiteve marad, hogy a hívők
minél nagyobb számban imádhassák.
Kilenc órakor énekes nagy-
szentbeszéd és litánia szentségbe-
tétellel.

— **Kazinecy emlékezete Magyaror-
szágon.** Ma, augusztus huszonhar-
madván száz éve, hogy Kazinecy Fe-
rene, a nagy magyar nyelvújító az
1831. nyarán pusztító kolerajárvány-
nak áldozatul esett. Budapesten az
irodalmi és művészi körök Kazinecy
centenárium alkalmából ünnepege-
ket rendeznek, amelyek ma kezdőd-
nek.

IDŐJÁRÁS. A meteorológiai inté-
zet jelenti: Az időjárásban a zivat-
ros hajlandóság megszüntével javulás
várható.

— **Pacha püspök beteg.** Pacha
Agost püspök, akinek reumás bántal-
mai vannak, néhány napon keresztül
kégytelen ágyban maradni. Emiatt a
püspök ma nem utazik Szakálházára,
mint azt tervezte, hogy az ottani ifju-
sági napon résztvegyen. A püspököt
Szakálházán Blaskovics Ferenc
nagyrepóst fogja helyettesíteni.

— **A város vezetősége Susanovácon.**
A város ideiglenes bizottsága ma
Grofsoorean Kornél dr. főpolgármester
és Sagovici Sámuel dr. főjegyző ve-
zetésével autókon kiutazik Susano-
vára. A kiránduláson, amelynek
célja a város ottani kőbányájának
megtekintése, Peter Julián köz-
igazgatási vezérfelügyelő is résztvesz.

Mozi

Mozi műsora.
Vasárnap.

Belvárosi Capitol mozi: Tüzes vér
(Beszélő film.)

Ersébetvárosi Doina mozi: Ördög
az aszonyban és Pat és Patachon
Afrikában. (Kettős műsor.)

Forum mozi: Tarakanowa. (Beszélő
film.)

Gyárvárosi Apolló mozi: Az ártat-
lan Don Juan. (Beszélő film.)

Mehalai mozi: Élet és halál harc az
aranyért.

Hétfő.

Belvárosi Capitol mozi: Tüzes vér.
(Beszélő film.)

Forum mozi: Tarakanowa. (Beszélő
film.)

Gyárvárosi Apolló mozi: Az ártat-
lan Don Juan. (Beszélő film.)

**Oszi és téli divatlapok
megérkeztek
Galambos cégnél, Belv.**

+ **Emésztési nehézségek, gyomor-
fájás, gyomorégés, rosszlét, fejfa-
jás, idegizgalom, álmatlanság, gyen-
geségi állapotok, munkaképtelenség
esetén a természetes „Ferenc József”
keserűvíz megszünteti az emésztési
zavarokat, a vérkeringést helyes utra-
tereli, felfrissíti a szellemet és egész-
séges álmot hoz. Az egyetemi kliniká-
kon végzett kísérletek bizonyítják,
hogy alkoholisták a Ferenc József
víz használata folytán éhségérzetüket
majdnem teljesen visszaszerezték. A
Ferenc József keserűvíz gyógyszer-
tárakban, drogériákban és fűszer-
üzletekben kapható.**

**Megint drágul a tűzifa,
azért saját érdeke, hogy idejében sze-
rezz be még olcsón amíg a készlet
tart**
Salamon és Tsa
tűzifatelepén, Józsefváros, a Bega-
malommal szemben. Telefon: 12-53.

— **Leégett malom.** Ploestiben a
nagy szélviharban kigyulladt a
Ciaclea-malom és teljesen leégett
a kész liszttel és a raktárban felhal-
mozott gabonával együtt. A kár
husz millió lei.

— **Krishnamurti: Bölcsesség tava.**
Hat beszéd, amelyet a nagy hindu
bölcs a Keleti Csillag Rend kon-
gresszusán táborni mellett mon-
dott el a világ és az emberiség
problémáiról. Sokezer ember gyűlt
össze a világ minden tájáról, hogy
meghallgassa az új tanokat. A
könyv ára 41 lei. Küldje be bélyeg-
ben Lepagenak Kolozsvár és
portómentesen kapja.

**Nagy raktár az összes
takaréktüzhelyekből**

az előállítónál

Müller Konrád
Timisoara, Józsefváros
Str. Gen. Foch (Fröbl-u.) 34.

**Zongorázik
Hegedül
Van gramafonia**

Kottát, hangszert, lemezt addig ne
vásároljon, amíg az új magyar zene-
műkereskedés árjegyzékét nem látta!
Araink minden más cég áránál ol-
csóbbak! Kedvezményeink meglepőek!
Kérje azonnal magyar árjegyzékün-
ket! Cim: Scala, Bucuresti, Cas. Post.
101.

(530)

Az új magyar kormánylista, amelyet Károlyi gróf tegnap este terjesztett a kormányzó elé

**A BÜZAMONOPOLIUMOT KÖVE-
TELİK A BÁNSÁGI GAZDAK.** Szeptember első felében a Bánság gazdasá-
dalmi Temesvárotól kongresszust
tart. Az eddigi tervek szerint ugyan-
egy napon külön értekeznek a román
és külön a kisebbségi gazdák. A
gazdakongresszuson felvetik a buza
monopolizálásának a gondolatát, amint
azt igen sikerülten Jugoszlávia már
keresztülvitte és átlagos ötszáz lejes
métermázsánkintj egységárat biztosít
a jugoszláv búzáknak. A kongresszus
küldöttségét meneszt az uralkodó elé.

Elkészült Temesvár új építési
szabályrendelete. Suci u Adrián
városi főmérnök elkészítette Temes-
vár város új építkezési szabályrende-
letét. A szabályrendelet egyesíti ma-
gában a modern építkezés összes ta-
pasztalatait, azonkívül a külföldi
metropolisokban bevált rendelkezése-
ket is átvette. Suci u főmérnök a jövő
ben bemutatja a szabályrendeletet
a város építési bizottságának, utána
pedig a városi ideiglenes bizottság
elő terjeszti jóváhagyás végett. Suci
u Adrián a szabályrendelet elkészí-
téséért dicséretes és komoly munkát
végzett.

ISKOLAIDÉNYRE!
Egyenruhaszövetek, vatta-
paplanok, matracok, zefírek,
vásznak stb. a legolcsóbb
árakon
DÉNES és POLLÁK
Gyárvaros. — Flók: Belv., Merczy-u.

Fiát vádolja gyilkossággal. A
hersec közelében levő Kustély köz-
ségben Lacku Traján hatvanhét
évtudós gazdálkodót, amikor kert-
ben dolgozott, ismeretlen tettes
szőlőlőlötte és elmenekült, Lac-
ku haldokolva vitték a kórházba,
ahol néhány pillanatra magához
jött. Halk hangon elmondta, hogy
alkosa csakis a fia, Lacku Já-
nos, vagy a fia által felbérelt gyé-
n. Az öreg gazda ugyanis már
szabab ideje haragban van a fiá-
val, aki állandóan követelte apjától
a gyényt.

Orvosi hír. Dr. K a k u k János
szívfőorvos szanatóriumában ismét
szel.

A tettleges közgazgatás. Meg-
lát, hogy I s a o u Izsák községi
bíró durván szidalmazta és tettleg
szidalmazta M a r x Margitot. Az
Perjámoson történt és nem Gyer-
mésen, mint az nyomdahiba követ-
kezett. A lapunkban megjelent.

206

PODRACZKY
szocsa II ker., iskola-utca 10.
sz. kárpitos speciál bőrbutorokra

A magyar kormányválságban még
tegnap este váratlan fordulat történt.
Károlyi Gyula Gödöllőről visszatérve
a miniszterelnökségre ment, ahol ta-
nácskozott Bethlen Istvánnal, majd
a keresztény gazdasági és a kisgazda-
párt vezetőivel. Ezek a tanácskozások
döntő befolyással bírtak a kormány-
válság megoldására.

Károlyi újabb tárgyalásai után
résztvett a Bethlen-kormány utolsó
minisztertanácsán, amelyen a volt
miniszterelnök elbuszított miniszter-
társaitól, beszédét így fejezte be:

— Az a felemelő tudat hevit mind-
annyiunkat, hogy a magyar jövőendő
érdekeiben mindent megtettünk.

A minisztertanács után Károlyi
Gyula tárgyalásai alapján hozzáállott
a kormánylista elkészítéséhez. Este
félkilenc órakor a következő végleges
kormánylista készült el.

Miniszterelnök és pénzügy: Károlyi
Gyula gróf.

Külfüg: Walkó Lajos.

Kereskedelemügy: Kenéz Béla.

Belügy: Keresztes-Fischer Ferenc.

Kultusz-népüllet: Ernst Sándor.

Földművelés: Iványi Béla.
Honvédelem: Gömbös Gyula.
Igazságügy: Zitvay Tibor.
Táncsánkül: Mayer Janos.

Este hat órakor Károlyi Gyula
Gödöllőre utazott és bemutatta a lis-
tát a kormányzóknak, aki azt elfogad-
ta. A kormány valószínűleg hétfőn
teszi le az esküt és a parlamentet a
jövő hétre összehívják. Változás any-
nyiban történhetik, hogy esetleg
Walkó veszi át a pénzügyi tárca ve-
zetését.

MA LEMOND AZ ANGOL KOR- MÁNY. Anglia legválságosabb nap- jait éli. Az angol király Skóciából nyaralását félbeszakítva eksz- presszvonaton Londonba utazott és ma délelőtt megérkezik. Macdonald miniszterelnök még ma kihallgatá- son jelenik meg az uralkodónál és benyújtja a kabinet lemondását. A helyzet komolyságát jellemzi, hogy a súlyosan beteg Lloyd George ál- landóan tanácskozik és Macdonald érintkezést keresett az ellenzéki pártok vezéreivel. Angliában igen nagy izgalom uralkodik.

Havas Dezső temetése. Ha-
vas Dezső, a Bécsben elhunyt te-
mesvári kereskedő koporsója, teg-
nap megérkezett Temesvárra és azt
este a belvárosi zsidó temetőben fel-
ravatalozták. A temetés ma délelőtt
tizenegy órakor a zsidó temetőben
megy vége.

**1.600.000 lei modern, új
bérház, 15 szalalék jö-
vedelemmel adómentes**
Cím: Str. Avram Jancu 4 szám
II. emelet Bein-nél

**Budapest agglégény polgármes-
tere megnősült.** Sipőcz Jenő dr.
Budapest polgármestere tegnap házás-
ságot kötött. A budapesti polgármes-
ter özvegy K a r s a i Sándorné,
született Szántó Lillyt vette felesé-
gül. Sipőcz jelenleg ötvenkét éves és
ezideig agglégény volt.

Két mozdony összeütközése. A
románresicai állomáson súlyos vasúti
szerencsétlenség történt, melynek szá-
mos sebesültje van. Az állomáson két
tolatómozdony hibás váltóállítás kö-
vetkeztében egymásnak rohant. Az
egyik mozdony teljesen összetört,
míg a másik megrongálódott. Az ösz-
szetört mozdonyon öt egyén tartóz-
kodott, akik valamennyien megsebe-
sültek, a másik mozdonyon csak a
mozdonyvezető volt, aki sértetlen ma-
radt. A szerencsétlenség ügyében
megindított vizsgálat megállapította,
hogy a balesetet a váltóór okozta és
ezért megindították ellene az eljárást.

**Kisebbségi tanulók nyelvvizs-
gája.** A közoktatásügyi miniszte-
rium rendelkezésére a különböző
kisebbségi egyházak által fentartott
iskolákban működő kisebbségi tani-
tók, akik eddig még nyelvvizsgát
nem tettek, tartoznak magukat en-
nek a vizsgának alávetni. Az erdélyi
és bánági tanítók augusztus
huszonhetedikén Szelistyén, Erdélyben
kötelesek az ott működő
vizsgabizottság előtt román nyelv-
vizsga letétele végett jelentkezni.

*Jó célnél —
jó a párapárat!
Ez a Pyramida-bizottság!*

Antialkoholista apostola te-
mesvárot. Tegnap délután öt órakor
Temesvárra érkezett Olsson svéd
képviselő, stockholmi egyetemi tanár,
aki az antialkoholista mozgalom egyik
világapostola. Olsson tanárt a józsef-
városi pályaudvaron a temesvári
antialkoholista páholyok kiküldöttjei
nek élén Stanciu György gáz-
gyári igazgató, a temesvári antial-
koholista vezetője fogadta. Tegnap
este az antialkoholista Hunyadi-utcai
helyiségében sikerült műkedvelői elő-
adás volt, ma délelőtt tíz órakor a
romániai antialkoholista nagypáholy
megalakulása következik. Délben
tizenkét órakor Olsson tanár a város-
háza nagyteremben előadást tart az
antialkoholista mozgalomról.

Rádiótulajdonosok!
mindenféle készülékek szakszerű ja-
vítása, modernizálása, hálózatra átala-
kítása olcsón, gyorsan — Nem kísérle-
tezési amateur, hanem
professzionális felkészültség.
Accumulátor töltés, javítás — Gyári
készülékek részleteledésre kapható
„KONTAKT”
Belváros, Borze (Telbisz) utca 3. sz

Esküvő Végváron. Demeter
Zoltán, Demeter Domokos végvári
földbirtokos fia tegnap délután
Végváron a református templom-
ban házasságot kötött Valkai Sári-
rikával, Valkai György földbirto-
kos leányával. Este a Tóth Pál-féle
vendéglőben társasvácsora volt,
amelyen igen számosan vettek részt.

Anyakönyvi hírek. Születtek:
Banda Erzsébet és Ungurás Sztella.
Mehaltak: Gábor Emilia 2 hónapos,
Hudak Etel 33, Remde Sebestyén 19
és Wonka János 62 éves korában.

Kézimunkaiskolában
felsőruha, fehérnemű varrása
és szabászata, mindennemű ké-
zimunka, fűzőkészítési és sző-
nyegszövőészeti tanfolyam meg-
nyílik Timisoara-Erzsébetváros,
Kereszt-tér 4. Somoray Júlia
kézimunka tanítónő. Román
templom közelében.

**Külföldi pénz érkezett Magyaror-
szágra.** Budapesti jelentés szerint az
öt millió fontos kölcsön külföldi ré-
szének átutalása megérkezett a Nem-
zeti Bankhoz.

**Takaréktüzhelyek — fekete és
emallirozottak, — nikkal, aluminium
és emalle főzőedények mélyen leszá-
lított áron kaphatók Schertner
Ottó vaskereskedésben, Temesvár-
Belváros.**

Szomorú gabonakiviteli statisztika.
Bukaresti szakkörök most statisztikát
készítettek, hogy a gabonaértékesítési
törvényben biztosított kiviteli jutalom
mennyiben fokozta a kivitelt. A sta-
tisztika szomorú eredményt mutat
Romániának jelenleg háromszázezer
vagon kiszállításra váró gabonafölös-
lege van. Ebből a fölöslegből csupán
1247 vagon került kiviteltre úgy, hogy
a jutalom ellenére a kivitelt stagnál.
Visszavont német szükségrendelet.
Berlini jelentés szerint a birodalmi
kormány megszüntette azt a szükség-
rendeletet, amely szerint külföldre
utazók száz márkánál több pénzt nem
vihettek magukkal. Ez az összeg ezen-
tul nincsen korlátozva.

Nyílttér
Az e rovatban közöltékért a szerkesztőség
nem vállal felelősséget.)

FIGYELMEZTETÉS!
Felhívjuk lippai előfizetőink és
olvasóink figyelmét, hogy Van
Mons nevű ural a Déli Hírlapnak
semmiféle kapcsolata nincs és az
illetőnek nincs felhatalmazása,
hogy akár a lap szerkesztősége,
akár a kiadóhivatala nevében el-
járhasson.

Déli Hírlap.

Iskolai idényre a legjobbat a legolcsóbb árak mellett

Egyenruhaszövet tanuló részére 140 cm. szélességben.....	250	leitől felfelé
Ruhaszövet leányok részére.....	57	" "
Paplanok.....	480	" "
Zefírek füingeknek.....	39	" "

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem - és több más intézménynek hasonlóan redukált árak mellett.

Az első önállóan keresett rézkrajcár útja a ma világhírű sztárok életpályáján a visszaemlékezés romantikus tükrében és a világsiker tündöklő csillogásában

— Inasokat be kell iratni a tanonciskolába. A temesvári iparhatóság felszólítja az összes temesvári iparosokat, kereskedőket és az ipari, valamint a gyári üzemek tulajdonosait, hogy fiu és leány tanoncikat a megfelelő iparos vagy kereskedő tanonciskolákba irassák be. A beiratások a kereskedelmi tanonciskolába szeptember 7-én, az iparos-tanonciskolákban pedig szeptember 1-én kezdődnek és bezárólag szeptember 10-ig tartanak. A beirattási díj husz lei. A fiu iparostanoncok az egyes városrészekben a következő tanonciskolákba kötelesek beiratkozni: A Belvárosban a Ferenc József-utcai elemi iskolába, a Gyárvárosban a Templom- és Magyar utcai elemi iskolákba, az Erzsébetvárosban a Vörösmarty-utcai és Telekház-téri elemi iskolába, a Józsefvárosban a Bem-utcai elemi iskolába és a Mehalában pedig a Sebeszita utcai elemi iskolába. A fiu kereskedőtanoncok a belvárosi Szerb-utcai német-magyar állami liceumban iratkoznak be, míg az összes leánytanoncok a belvárosi Ferenc József-utcai elemi iskolában iratkoznak be. A rendszer előadások szeptember 15-én kezdődnek valamennyi tanonciskolában.

Szülők figyelmebe!
Szeptember 7-én kezdődik a román, német, magyar nyelvű egységes gyors- és gépirás tanfolyam **BABEUNÉ AMBRUS IREN** szakiskolájában. 6 hetes, 3 hónapos és 6 hónapos kurzusok. Mérsékelt tandíj. Beiratások: Erzsébetváros, Tírol-utca 78. l. em. 9.

— Felakasztotta magát egy beteg asszony. Laikics Mária ötvenegy éves Babsa községbeli asszony tegnap éjjel öngyilkossági szándékból felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. A szerencsétlen asszony gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el az öngyilkosságot. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

* Leszállított ellátási díjak a Bányai Szanatóriumban, Timisoara, III., Holló-u. 2. Kevésbé tehetős betegek kedvezményes orvosi kezelésben részesülnek. Szegény betegek 180 lei ellátási díj mellett, amely előre fizetendő, ingyen orvosi kezelést kapnak. Specialista orvosok állanak a betegek rendelkezésére.

Sok évi praxis és legmodernebb módszerek
B. Roth Olga
Köznevelés, Szé. Gyógytár (Dentális) Minden szűkebb körű orvosi és fogorvosi ellátásért.
Hely: Erzsébetváros, Tírol-utca 78. l. em. 9.

* Petala Mia énekiskolát nyit. Petala Mia, az országos viszonylatokban is kiváló sikereket aratott hangversenyekes nő szeptember elsejétől kezdve lakásán énekkortatókat ad. Igen szerencsés gondolat, hogy ez a fővárosban kulturált művésze a dalnak most hangképzéssel és oktatással is foglalkozni fog. Nagyszerű bécsi iskolája, tudása és éneklésének egészen kivételes finomsága elsősorban képesíti arra, hogy nécsük tanítson, hanem egyúttal gyakorlati példával is szolgáljon, hogy milyen a természetes, tiszta szép ének. Petala Mia énekiskolája Lenau-utca 7. szám alatt nyitlik meg s jelentkezni már most is lehet, délelőtt tíz és tizenkettő, délután pedig öt és hét óra között.

* A DÉLI HIRLAP BUDAPESTEN állandóan olvasható a dunaparti Brigetől szálloda halljában.

Az első kereset, az első rézkrajcár, amely megsördült valaha a zsebünkben, romantikus szépségek emlékeivel van tele. Mindenki visszaemlékezik az első fillérre, amelyet valaha megkeresett és az emlékezés még a legnagyobbaknál, sőt a legnagyobbaknál leginkább, a legkedvesebb és a legszebb. Tudják például, hogyan kereste meg Greta Garbo az első pénzt? Nem mint filmszínésznő! Tizenöt éves korában hozzá kellett már járulnia anyja háztartási költségeihez és ezért apróhirdetés révén elvállalt egy kalapgyárban modelli alkalmaztatást.

Norma Shearer, amikor Montrealból anyjával és nővérével New Yorkba ment, hogy a világot jelentő deszkákon keresse meg a kenyerét, nem tudott szerződéshez jutni és óránként ötven centért reklámfotografiákhoz állt modell, amelyek mindenféle modellruhákban, kalapokban és keztyűben fotografálták őt le.

Ramon Novarro, az asszonyok

kedvence, egy gyarmatárúüzletben volt segéd Durangóban, Mexikó egyik városában. Tizenhat éves volt és húszötöt pesot kapott havonként, amelyből összegyűjtötte az utiköltséget az U. S. A.-ba, ahol nagyszerű énekes és táncos lett belőle.

Buster Keaton már egészen picikorában színpadra vitték a szülei, akik egy vándorvariété-társulat tagjai voltak. Itt azonban kapott sok fizetést, inkább zsebpénzt adtak neki a szülei. Első igazi keresetét nyultenyészéssel teremtette meg, amikor a kis házi nyulakat a társulat tagjai megvásárolták tőle.

Larence Tibbett, a világhírű bariton, a Metropolitan Opera egyik sztárja eleinte moziénekes volt Los-Angelesben és esténként öt dollárt keresett.

John Gilbert már hét éves korában nagy üzleti érzékkel volt megáldva. Különböző színészeknek, akikkel szülei egy társulatban léptek el, mindenféle teendőt elvégzett

és ezért borraivalót kapott. Ez a sok borraivaló volt első alapja mai vagyonának.

William Haines első pénzét azért kapta, mert tejet hordott ki egy asszonynak, aki tehenet tartott, mely működésért huszonöt centnyi hatalmas honoráriumot kapott. Ez egész tekintélyes jövedelem lett volna, ha William Haines nem költötte volna az egészet a felesasszony szép kis lányára fagyalt alakjában.

Wallace Beery nyolc éves korában már elefántapoló volt és egy cirkuszban naponta kétszer ellátta vízzel az oroszlanokat és kitarított a ketrecüket.

Joan Crawford eladó-kisasszony volt egy áruházban tizenöt éves korában és tízezer dollárt keresett hetenként.

A világsiker és a világhír tehát nem mindenkinek a bölcsőjébe rakták a párkák. Sokat kell küzdeni, sokat kell kinlódni, amíg eljut valaki, hogy milliók mondják ki áhítattal a nevét...

— Temesvári zongoragyáros halála. Wonka János temesvári zongoragyáros tegnap hatvankét esztendőskorában meghalt. Wonka János 1898-ban jött Temesvárra és Török-utcai gyárat modernül szerelte föl, állandóan sok munkást foglalkoztatott. A gazdasági válság következtében azonban kénytelen volt üzemét előbb csökkenti, majd teljesen beszüntetni. Ez év tavaszán betegkedni kezdett és tegnap reggel meghalt. Temetése ma délután lesz a Török-utca 4. számú gyászházban.

* Ha Temesvárra jön, kérje mundennt az ingyenes tájékoztatót. (Conducatorul prin Timisoara.)

* A montessori francia ovoida Mme. Louise Deceille t vezetése mellett szeptember 1-én ismét megnyitlik. Gyermekek 3 éves kortól felvételnek. Látogatási idő naponta reggel 9-től 1 óráig. Gyermekeknek vagy felnőtteknek egyéni vagy csoporttanítás francia társalgás, nyelvtan- és irodalomból naponta délután és este. Beiratások aug. 25-től délután. Mercy-utca 12.

— Iskolai beiratások. Az állami magyar tannyelvű fiugimnáziumban a beiratások e hó 25-31-ig délelőtt tartatnak meg intézeti helyiségében: Belváros, felsőkereskedelmi iskola-épületben. A beirattási díj 100 lei, az egész évi tandíj 300 lei, amelynek egy harmada (100 lei) a beiratás alkalmával lefizetendő. Jó tanulók szegénységi bizonyítvány felmutatása mellett tandíjmentességben részesülnek. Az első osztálybeli tanulók előbb felvételi vizsgálatot tesznek. Ha a kellő számú tanuló jelentkezik, az idén megnyitlik a negyedik osztály is. — A józsefvárosi római katolikus elemi fiúiskolába a beiratások augusztus 28., 29. és 31-én délelőtt 8-12 és délután 4-5 óráig lesznek. — A magyar tannyelvű állami leánygimnáziumban (volt Balázs-téri polgári iskola) a beiratások augusztus 27-től aug. 31 tartatnak délelőtt 8-12-ig a Siket-némák intézetében, Dózsa-utca 15. sz. alatt. Felvételnek a négy elemi sikkkel végzett tanulók.

* Aranyér ellen: Haemorsan! Olcsón kapható a gyógytárakban.

Rádió

Vasárnap. (Augusztus 23.) Bukarest. 11 óra 45: Egyházi ének. 12 óra: A rádiózenekar hangversenye. 1 óra: Gramofonzene. 6 óra: Román és könnyű zene. 7 óra 25: Zenekari hangverseny. 8 óra 20: Gramofonzene. 9 óra: Szórakoztató zene. 9 óra 45: Budisteanu cimbalomművész hangversenye. 10 óra 15: Zenekari hangverseny. Budapest. 8 óra: Hírek, kozmetika. 10 óra: Református istentisztelet. Prédikát Ravasz László dr. püspök. 11 óra 15: A dorogi bányateplom ünnepélyes felszentelésének helyszíni közvetítése. Szentbeszédet mond Szerédy Jusztinián herecegnikás. Utána a Mándits szalonzenekar hangversenye. 2 óra: Gramofonzene. 3 óra: A Rádióélet gyermekjátzó-órása. 3 óra 30: A gyümölcsfaalanyok fontossága. Horn János kertészeti felügyelő előadása. 4 óra 15: Kiss Lajos és cigányzenekarnak hangversenye. 5 óra 20: Kárpáti Aurél felolvasása. 5 óra 45: Az első honvéd-gyalogezred zenekarnak hangversenye. 7 óra: Helyes magyarság — magyar helyesírás. Halász Gyula előadása. 7 óra 40: Sportesemények. 8 óra: Kazinczy emlékest. Közreműködik Bodó Erzsébet (szoprán), Székelyhídy Ferenc dr. (tenor) és Székely Mihály (basszus), valamint az operaház tagjaitól alakult zenekar. Utána Radics József és cigányzenekarnak hangversenye a Vadász-kürt szállóból. Bécs. 3 óra: Délutáni hangverseny. 5 óra 15: Régi mesterek hegedű és zongora szonátái. 5 óra 45: Áriák és dalok. 7 óra 30: Szórakoztató zene. 10 óra 30: Táncezene, Belgrád 11 óra: Cigányzene. 12 óra 30: Zenekari hangverseny. 5 óra 30: Nemzeti dalok gitáron. 8 óra: Dalok. 9 óra: Gramofonzene. Langenberg. 8 óra: Operettelőadás.

P e t r o l e u m

F ö z ö k

Alacsony építmény, ezért szilárd!
Alívány, főzőlap és karikák öntöttvasból

Ha Ön ezt figyelembe veszi, úgy befektetett pénzéért a legnagyobb ellenértéket kapja. Kérje ingyen a német nyelven megjelent kézikönyvet: Zeit und Brennstoffersparnis der Wunsch jeder Hausfrau

REICHHARDT A.

Temesvár: Józsefváros,
Fröbl-u. 25-27 (Csermák udv)

Sport

Az idei szezon első atlétikai versenye van ma Temesvárott, melyett futballmérkőzések követnek

A mai sportprogram érdekesnek és mozgalmasnak ígérkezik, amennyiben a futballeseményeken kívül ma bonyolítják le a szezon első atlétikai versenyét Temesvárott. Az országos ifjúsági versenyre a bukaresti, nagyvárad, aradi, resicai és lugosi atléták neveztek be, míg Temesvárról a TAC, Kinizsi, TMTE és Rapid indít versenyzőket. Az atlétikai versenyt a Banatul-pályán tartják meg. A verseny délelőtt kilenc, délután pedig három órakor kezdődik.

Délután háromnegyed öt órakor a Ripensia—TAC mérkőzést bonyolítják le. Mindkét csapat részt vesz a nemzeti bajnokságban és így a mérkőzés egyben erőpróbája a csapatok további szereplésének. A TMTE pályán a TMTE tréningmérkőzést játszik az Ilsa csapatával. A mérkőzésre, amely délután öt órakor kezdődik, nincsen belépődíj. A Rapid délután öt órakor a Vénus-pályán szerepel a Vénus csapata ellen. Az Electrica két csapatot állít ki. Az egyik csapat Freidorf együttese ellen játszik, a másik pedig a Tricolorral mérkőzik. Mindkét mérkőzés öt órakor kezdődik.

Közgazdaság

A bánági kormányzó közbenjárására a kisebb tetelek utáni gabonaprémiumot a Bánágban továbbra is Temesvárott fizetik ki

Bukaresti tudósítónk jólétesült helyről nyert információja alapján a Déli Hírnap már megírta, hogy a gabonakiviteli prémiumokat a jövőben Bukarestben fizetik ki. A vám hivatalos igazolványát, amelyben tanúsítja, hogy a gabonát tényleg külföldre szállították, a földművelésügyi minisztérium vezérigazgatósága láttamozza, annak elismerése után pedig csekket állít ki és a pénz csakis Bukarestben a jegybank központi pénztáránál vehető fel. Az újabb rendelkezés Temesvárott és a Bánágban nagy megdöbbenést keltett és félt, hogy a buza ára, amely részint a Begacsatorna elzárása, részint bizonyos spekulatív törekvések miatt, amugy is zuhan, újabb áresést szenved.

A súlyos helyzetben Peter Julian dr. kormányzó határozott és gyors közbenjárására volt ismét szükség. A kormányzó délelőtt hosszan tárgyalt Sara ca cearu, a jegybank temesvári fiókjának helyettes igazgatójával, aki kifejtette, hogy jelenleg semmiféle pénz nem

áll rendelkezésre gabonajutalmak kifizetésére. Utána a kormányzó fogadta a gabonaekszportörök küldöttségét, amelyet Jonasiu Titusz vezetett. A kormányzó elmagyaráztatta magának a jelenlegi körülményeket, utána azonnal telefonon érintkezést keresett a földművelésügyi minisztériummal és félórán át tárgyalt Radian Sándor földművelésügyi alminiszterrel. A tárgyalások eredményeképpen Radian alminiszter úgy intézkedett, hogy a kisebb, külföldre szállított gabonatelemek utáni jutalmat továbbra is Temesvárott fizessék. Radian miniszter nem állapította meg pontosan a kis tétel határait, azonban tíz vagonig kistételnek kell számítani. A nagyobb szállítmányok utáni jutalmat csak Bukarestben fizetik ki a földművelésügyi minisztérium utján, Radian alminiszter még tegnap intézkedett a Nemzeti Bank igazgatóságánál, hogy az ekzsportjutalmak kifizetésére a jegybank temesvári fiókjának elegendő összeget utaljanak ki.

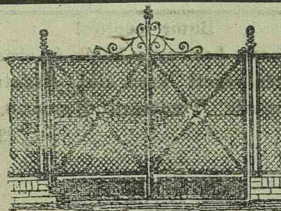
Brailai terményárak. (Augusztus

22. Déli zárlat.) Kiviteli buza 290, elsőosztály 282, másodosztály 270, harmadosztály 250, silány minőségű 210 leiben, százkilónként, prémiummal együtt ab kikötő. Tengeri 215, árpa 195, köles 220. Irányzat lanyha. Vételkedv nincs.

Devizák árfolyama. Zürichben a lei 306, Párisban 15.20. Mai árfolyamok a következők: angol font 816.50, dollár 168, hollandi forint 67.97, dinár 2.99, francia frank 6.6050, olasz lira

8.81, cseh korona 4.9950, német márka 40, osztrák schilling 23.69, zloty 19, svájci frank 32.85, belgas (6t belga frank) 23.52. A magyar pengőt nem jegyzik.

Gabonáarak magánárfolyama. A napi terményárak a Dengl és Kleinmann gabonabizományi iroda jelentése szerint a következők: buza prémiummal 200 lei, prémium nélkül 115—120 lei, tengeri 250 lei, árpa 215 lei, zab 280 lei, lenese 560 lei százkilónként. Az irányzat a búzában tartott.

Vaskapu, ajtó es diszkerites

sodronyfonatbetéttel elegáns praktikus tartós és olcsó tehát minden előnytel rendelkezik. Mintalap és árjegyzékkel szolgál

Bozsák M. és Fia R. T. sodronyárú-, vas- és rézbutorgyár, Temesvár-Gyárvaros, Alsóárk-u. 10. Telefon 3-88. Nagykészletek! Prompt szállítás! Olcsó árak!

Tearózsák

Irtá: Alexander Filippov

Mikor hajnalban kimentem a kertbe, a tearózsák kinyílt gyöngyszirmaiból kellemes, átható illat terjengett a levegőben. Tele volt vele a kert. Lent a kert végében csendesen folydogált a Dnyeper. Itt-ott fehér, tajtékos, sötétkek hullámai hömpölyögtek a Fekete-tenger felé s a víz fölött tompa bugás hangzott, mintha az öreg Dnyeper eltűnt élet mondáit beszélné a fiatal életnek, mintha rég elmúlt időköt emlegetne, mikor mi még nem éltünk, de ő épp úgy görgette hatalmas hullámaikat...

A tulsó parton bólingattak a fák, a faházak, a homokzátányok és a teherbárcák. Szabadon szállt az ember tekintete mindenfelé. S olyan jól esett a korlátalanság érzete...

A tearózsák illatoztak s az ember tekintete nem tudott elszakadni tőlük. Szerető gonddal pihent rajtuk a néző szeme s megtelt csodás illatuk és kedves színük gyönyörűségével. Lassan, ábrándosan himbálóztak sötétzöld száraikon rejtélyesen, mint a titokzatos élet...

A tearózsabokrokat mindennap meglátogatta egy aranyhajú fiatal lányka, leszakított egy, vagy két virágot s a keblére tűzte őket. Estőre csendben, zokszó nélkül meghaltak a keblén. Ártatlanul és illosan.

Mikor leszállt az este és a nap eltűnt a láthatáron, a tearózsák lehorgasztották gyönyörű, buja virágaikat, melyek most még illatosabbak voltak, mint nappal.

Mindez régen volt.

A Dnyeper partján lankás domboldalakon, lombos kertekben csodaszép tearózsák nyíltak ábrándos szemű aranyfürtű lányoknak, akik még mesésép tündérországoknak látták az életet.

Virágoztak a tearózsák, míg aztán egy borus reggel szirmaik esőn deszen lehullottak a földre...

S nem volt többé tearózsák...

Éhes, sebesült, kifáradt emberek vonultak vissza egyenlőtlen küzdelem után a vadállat előtt, amelyek elárasztotta Oroszországot s elszórtá benne a halál és rombolás magvait.

Egy fiatal ember, aki egykor kétségkívül tele volt életkedvvel, átléte lábón sántikált. Arcáról reménytelen, nagy szomorúságot lehelte leolvadni.

— Nem birom tovább!

Óriási erőfeszítéssel leküzdötte mégis a testi fájdalmat s vánszorogott előre a végtelennek látszó uton. Ajka kieserepedett a láztól.

— Irtózat, nem birom tovább.

— De csak tovább: ott jönnek már, akiktől nem lehet kegyelmet várni...

— Nincs vége az utnak. Fájdalmam elviselhetetlen. Csak egy pár pillanatra megpihenhetnék. Háta mögött jó messze még lövések zaja hallatszott. Egyelőre még csak távoli, tompa fegyverropogás, de sötét sejtelmeket és borzalmakat keltő.

Az egyhangú utnak csak nincs vége. De ime itt egy kerítés, rajta tul meg kert. Sűrű lombok közül fehér kastélyhomlokzat látszik.

